

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobkyně: **M. K.**, zastoupená Mgr. Petrem Miketou, advokátem se sídlem Jaklovecká 1249/18, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 6. 2017, sp. zn. SZ/MPSV-2017/113807-923, čj. MPSV-2017/120462-923, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 7. 2018, čj. 18 Ad 30/2017-88,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Petru Miketovi, advokátu, se přiznává odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 1 573 Kč, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 7. 6. 2017 žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce ČR - krajské pobočky v Ostravě ze dne 19. 4. 2017, čj. 367506/17/OT, jímž byla žalobkyni odňata dávka státní sociální podpory - příspěvek na bydlení, a to ode dne 1. 2. 2017. Správní orgány dovodily, že nájemní vztah žalobkyně k bytu č. X na adrese A. 1681/2, O. - Z., skončil dne 30. 11. 2016, protože usnesením rady Městského obvodu Ostrava – Jih ze dne 9. 2. 2017, čj. 4184/100, nebyla nájemní smlouva

žalobkyni prodloužena a žalobkyně byla v souladu se smluvním ujednáním vyzvána k vyklizení bytu. Výzva byla žalobkyni doručena náhradním doručením (tzv. fikcí) dne 27. 2. 2017 (dne 4. 3. 2017 ji žalobkyně pouze fyzicky převzala). Žalobkyně tedy od 1. 12. 2016 užívá tento byt bez právního důvodu. Skutečnost, že žalobkyně doložila potvrzení o trvání nájemního vztahu ze dne 23. 11. 2016, na uvedeném závěru nemůže nic změnit.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného brojila žalobkyně žalobou, kterou krajský soud napadeným rozsudkem zamítl.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (stěžovatelka) kasační stížnost.

[4] Stěžovatelka vytkla, že závěr, že jí zaniklo právo užívat byt, neboť nebyla prodloužena nájemní smlouva uzavřená mezi Městem Ostrava jako pronajímatelem a stěžovatelkou jako nájemkyní, krajský soud učinil až na základě jím provedeného dokazování, neboť podklady, které měly k dispozici správní orgány, tento závěr neumožňovaly. Naopak, stěžovatelka ve správním řízení předložila potvrzení pronajímatele ze dne 30. 11. 2016, jež bylo vystaveno právě pro účely řízení o poskytnutí příspěvku na bydlení, v němž pronajímatel uvedl, že nájem byl prodloužen o další rok, tj. do 30. 11. 2017. Správní orgány však přesto dovodily, že nájemní vztah byl ukončen ke dni 30. 11. 2016.

[5] Dále stěžovatelka uvedla, že otázka trvání nájemního vztahu byla projednávána v řízení před Okresním soudem v Ostravě vedeným pod sp. zn. 61 C 120/2017, v němž již proběhlo i odvolací řízení a bylo pravomocně rozhodnuto o její povinnosti byt vyklidit, neboť nájemní vztah zanikl ke dni 30. 11. 2016. Stěžovatelka ovšem podala v uvedené věci dovolání, v němž zpochybňuje okamžik, kdy jí byla doručena výzva k vyklizení bytu, což je pro zodpovězení otázky prodloužení nájmu zásadní. Z tohoto důvodu stěžovatelka v řízení před krajským soudem navrhla, aby přerušil řízení do doby rozhodnutí o jejím dovolání. Krajský soud však řízení nepřerušil a s jejím návrhem na přerušování řízení se nijak nevypořádal.

[6] Stěžovatelka rovněž namítla, že se krajský soud nevypořádal ani s její argumentací, že byt užívala ke dni vydání napadeného správního rozhodnutí po právu, neboť byla na základě potvrzení pronajímatele ze dne 23. 11. 2016 přesvědčena, že jí svédčí nájemní právo k bytu na další rok. Ani touto listinou se krajský soud v napadeném rozsudku nezabýval a nijak se nevypořádal s otázkou užívacího práva stěžovatelky, a to zejména její dobrou vírou užívat byt v souladu s právem. Podle názoru stěžovatelky, pokud užívala byt v dobré víře, náleží jí nárok na příspěvek na bydlení nejméně do posledního dne lhůty pro vyklizení bytu.

[7] Závěrem stěžovatelka (resp. její zástupce) namítla, že její ustanovený zástupce vyúčtoval svou odměnu za zastupování s poukazem na konkrétní ustanovení advokátního tarifu a požadoval přiznání odměny za zastupování nejen v řízení před krajským soudem,

pokračování

ale rovněž za řízení o kasační stížnosti stěžovatelky proti usnesení krajského soudu, kterým byl zamítnut návrh stěžovatelky, aby jí byl ustanoven zástupce z řad advokátů. Krajský soud se však požadavkem zástupce stěžovatelky nezabýval a neosvětlil, proč zástupci přiznal odměnu v jiné výši.

[8] Stěžovatelka navrhla, aby NSS rozsudek krajského soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

[9] Žalovaný se ke kasační stížnosti stěžovatelky nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] V posuzované věci je sporné, zda stěžovatelka splnila podmínky pro nárok na příspěvek na bydlení. Jednu z nezbytných podmínek pro přiznání příspěvku na bydlení stanoví § 24 odst. 1 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, podle kterého má nárok na příspěvek vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu a splňuje další podmínky uložené citovaným ustanovením. Obdobnou otázkou a námitkami stěžovatelky se NSS zabýval ve vztahu k doplatku na bydlení v rozsudku ze dne 20. 6. 2019, čj. 1 Ads 419/2018-16, od jehož závěrů není důvod se odchýlit ani v nyní projednávané věci.

[12] Krajský soud přisvědčil žalovanému, že stěžovatelka v rozhodné době nebyla vlastníkem dotčeného bytu a nesvědčilo jí ani nájemní či jiné užívací právo. Nájemní smlouva ze dne 24. 11. 2014 nebyla automaticky prodloužena, neboť podle ujednání, které obsahovala, se *nájem prodlužoval o jeden rok, pokud nájemce pokračoval v užívání bytu po dobu alespoň tří měsíců po dni, kdy měl nájem bytu skončit, a pronajímatel nevyzval v této době nájemce, aby byt opustil* (obdobnou úpravu obsahuje § 2285 občanského zákoníku). Při posouzení klíčové sporné otázky, zda byla výzva k vyklizení doručena v uvedené tříměsíční lhůtě, vyšel krajský soud z rozsudků vydaných v občanskoprávním řízení týkajícím se žaloby na vyklizení bytu podané statutárním městem Ostrava - městským obvodem Ostrava-Jih proti stěžovateli.

[13] NSS se ohledně posouzení této rozhodné otázky ztotožňuje se skutkovými i právními závěry krajského soudu.

[14] Podle § 52 s. ř. s. *je soud vázán rozhodnutím soudů o tom, že byl spáchán trestný čin a kdo jej spáchal, jakož i rozhodnutím soudu o osobním stavu. O jiných otázkách si soud učiní úsudek sám; je-li tu však rozhodnutí o nich, soud z něj vychází, popřípadě tam, kde o nich náleží rozhodovat soudu, může uložit účastníku řízení, aby takové rozhodnutí vlastním návrhem vyvolal.*

[15] Rozsudkem Okresního soudu v Ostravě ze dne 10. 10. 2017, čj. 61 C 120/2017-213, byla stěžovatelce uložena povinnost vyklidit dotčený byt č. 6, a to do patnácti dnů od

právní moci tohoto rozsudku. K odvolání stěžovatelky byl rozsudek okresního soudu rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 5. 2018, čj. 71 Co 71/2018-285, potvrzen s výjimkou lhůty k vyklizení, která byla změněna tak, že činí jeden měsíc od právní moci tohoto rozsudku. Civilní soudy dovodily, že výzva k vyklizení bytu byla stěžovatelce doručena dne 20. 2. 2017 a v souladu s nájemní smlouvou ze dne 24. 11. 2014 (jejím bodem 3.3), jakož i § 2285 občanského zákoníku, byl nájemní vztah stěžovatelky k bytu ukončen ke dni 30. 11. 2016.

[16] O otázce trvání nájemního vztahu stěžovatelky již bylo v době vydání napadeného rozsudku soudy v občanském soudním řízení pravomocně rozhodnuto. Krajský soud proto správně z těchto rozhodnutí za nezměněného skutkového a právního stavu vycházel (k témuž závěru NSS dospěl nejen ve shora označeném rozsudku ve věci sp. zn. 1 Ads 419/2018, ale také v rozsudku ze dne 13. 2. 2019, čj. 6 Ads 297/2018-47, který se rovněž týkal skutkové a právně obdobné věci stěžovatelky).

[17] Na tomto závěru nemění nic ani skutečnost, že rozsudek Krajského soudu v Ostravě o odvolání stěžovatelky ze dne 15. 5. 2018 neměl žalovaný v době vydání svého rozhodnutí ještě k dispozici. Žalovaný vycházel ze skutečností, které byly zjištěny v době jeho rozhodování (např. z výzvy k vyklizení a stěžovatelkou předloženého potvrzení ze dne 23. 11. 2016), z nichž si učinil závěr o datu skončení nájmu. Jeho závěry byly jen potvrzeny v pravomocně skončeném občanskoprávním řízení, přičemž na skončení nájmu ke dni 30. 11. 2016 nic nemění skutečnost, že civilní soudy dospěly k jinému datu doručení výzvy k vyklizení bytu stěžovatelce (tj. 20. 2. 2017) než žalovaný (27. 2. 2017). Rozhodné je, že tato výzva byla doručena stěžovatelce v souladu s nájemní smlouvou a § 2285 občanského zákoníku v tříměsíční lhůtě po dni, kdy měl nájem dle nájemní smlouvy skončit (tj. od 30. 11. 2016).

[18] Podle § 77 s. ř. s. může krajský soud doplnit dokazování, a bylo tedy jen logické, že provedl důkaz výše citovanými rozsudky civilních soudů, které se týkaly vyklizení bytu užívaného stěžovatelkou.

[19] Ve shodě se svými předcházejícími rozsudky NSS dále konstatuje, že krajský soud nebyl povinen provádět důkaz potvrzením ze dne 23. 11. 2016, neboť tato listina je součástí správního spisu. Pokud v řízení o žalobě ve správním soudnictví soud vychází z údajů a listin obsažených ve správním spisu, nejedná se o dokazování ve smyslu § 52 s. ř. s. (viz např. rozsudky NSS ze dne 29. 1. 2009, čj. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS, ze dne 29. 6. 2011, čj. 7 As 68/2011-75, nebo ze dne 30. 5. 2019, čj. 1 Afs 271/2016-77, bod 40).

[20] Z rozsudků ve věci vyklizení bytu rovněž plyne, že se civilní soudy zabývaly námitkami týkajícími se doručení a účinků výzvy k vyklizení bytu, a s tím souvisejícím datem ukončení nájmu bytu. Plně tak zodpověděly otázky, které stěžovatelka učinila podstatou žaloby v nyní projednávané věci. Civilní soudy především vypořádaly otázku data doručení výzvy k vyklizení bytu a dovodily, že jde o jednostranné hmotněprávní jednání, na které se nevztahují ustanovení o doručování podle občanského soudního řádu, a za rozhodné datum doručení je třeba považovat 20. 2. 2017. Již okresní soud se přitom zabýval vztahem potvrzení ze dne 23. 11. 2016 a výzvou k vyklizení bytu. Konstatoval, že potvrzení bylo vydáno krátce před uplynutím předchozí doby nájmu, tedy v době, kdy

pokračování

nájemní poměr skutečně trval a bylo možno očekávat jeho prodloužení. Potvrzení bylo přitom účelově vázáno na žádost o poskytování sociálních dávek. Teprve dne 9. 2. 2017 pak rada statutárního města Ostrava - městský obvod Ostrava - Jih rozhodla o neprodloužení nájmu, na což navázala výzva k vyklizení bytu ze dne 13. 2. 2017. S ohledem na časovou souvislost a charakter listin nemá jejich rozdílný obsah vliv na účinnost výzvy k vyklizení bytu. S těmito závěry se ztotožňuje rovněž NSS.

[21] Závěry vyjádřené v rozsudcích civilních soudů převzaté krajským soudem stěžovatelka v kasační stížnosti nijak konkrétně nezpochybnila. Zopakovala pouze obecně námitku (že si dopis obsahující výzvu převzala až dne 4. 3. 2017), s níž se již podrobně vypořádaly civilní soudy, a poukázala na podané dovolání. Dovolání je však mimořádným opravným prostředkem, který nemá vliv na právní moc jím napadeného rozsudku, tedy ani na závěr, podle kterého stěžovatelka k uvedenému bytu nemá právo užívání. Krajský soud proto nebyl povinen vyčkat rozhodnutí o dovolání.

[22] Rozsudek krajského soudu není nepřezkoumatelný ani proto, že výslovně nereagoval na návrh na přerušení řízení.

[23] Podle § 48 odst. 3 písm. d) s. ř. s. *může předseda senátu řízení usnesením přerušit, jestliže zjistí, že probíhá jiné řízení, jehož výsledek může mít vliv na rozhodování soudu o věci samé.*

[24] V této souvislosti je vhodné uvést, že zástupce stěžovatelky podle protokolu o jednání navrhl, aby krajský soud „*zvážil opět přerušení řízení za účelem vyčkání výsledku dovolacího soudu*“ (pozn. NSS - krajský soud již dříve řízení přerušil do doby skončení řízení o vyklizení bytu). Ve skutečnosti tedy stěžovatelka přímo nenavrhla přerušení řízení, ale tuto otázku ponechala na úvaze krajského soudu.

[25] Přerušení řízení je přitom fakultativní a závisí na úvaze předsedy senátu (samosoudce). Jakkoliv by jistě bylo vhodnější, aby se krajský soud s tímto „návrhem“ v odůvodnění napadeného rozsudku výslovně vypořádal, nelze s ohledem na výše uvedené závěry o účincích dovolání, fakultativnost přerušení řízení a formulaci uvedeného „návrhu“ dovodit, že by tento dílčí nedostatek měl jakýkoli vliv na zákonnost výroku rozsudku krajského soudu (srov. obdobně rozsudek NSS ze dne 14. 12. 2009, čj. 5 Afs 104/2008-66).

[26] Důvodná není ani kasační námitka, že se krajský soud výslovně nevyjádřil k argumentaci stěžovatelky týkající se její údajné dobré víry.

[27] Krajský soud se sice touto otázkou výslovně nezabýval, ale důvody svého rozsudku postavil na závěru, že stěžovatelka nesplnila zákonné podmínky pro nárok na příspěvek na bydlení stanovené v § 24 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře, přičemž o rozhodné otázce (skončení nájmu a zániku užívacího práva k dotčenému bytu) bylo pravomocně rozhodnuto soudy v občanskoprávním řízení. Za situace, v níž krajský soud ve svém rozsudku rozvedl vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyložil tak, že podpora správnosti jeho závěrů je sama o sobě dostatečná, je možné

akceptovat, že nezodpověděl všechny dílčí argumenty, které jsou pro posuzovanou věc marginální nebo nerozhodné (srov. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 23. 7. 2012, sp. zn. I. ÚS 1412/11, nebo ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08). Tak tomu bylo i v nyní projednávané věci. Podmínky stanovené zákonem o státní sociální podpoře nelze nahradit případnou dobrou vírou. Případná dobrá víra stěžovatelky by tedy na výsledku řízení nemohla nic změnit. Rozsudek krajského soudu proto není ani z tohoto důvodu nepřezkoumatelný (srov. opět rozsudky ve věcech sp. zn. 1 Ads 419/2018 a sp. zn. 6 Ads 297/2018).

[28] Co se týče odměny, kterou přiznal krajský soud ustanovenému zástupci stěžovatelky, NSS konstatuje, že u jednání dne 19. 7. 2018 ustanovený zástupce stěžovatelky vyúčtoval „dva úkony právní služby za řízení, kdy bylo předmětem sporu posouzení, zda žalobkyně má nárok na ustanovení právního zástupce či nikoliv, kdy poukazují v tomto směru na ust. § 9 odst. 4 písm. d) AT, a dále dva úkony v samotné věci, kdy jsem byl zdejším soudem po rozhodnutí NSS ustanoven žalobkyni právním zástupcem, a to za převzetí zastoupení, účast u dnešního jednání, kdy v tomto případě má být použito ust. § 9 odst. 2 AT, dále 4 režijní paušály po 300 Kč a DPH“ (podtrženo NSS).

[29] Krajský soud pak v napadeném rozsudku přiznal ustanovenému zástupci stěžovatelky „odměnu za zastupování žalobkyně v rozsahu čtyř úkonů právní pomoci po 1000 Kč a čtyř režijních paušálů po 300 Kč, s připočtením DPH ve výši 21 %, celkem tedy 6 292 Kč“ (podtrženo NSS).

[30] Z výše uvedeného je zřejmá nedůvodnost posuzované kasační námitky. Co ustanovený zástupce stěžovatelky vyúčtoval, to mu krajský soud přiznal.

IV. Závěr a náklady řízení

[31] S ohledem na výše uvedené neshledal NSS kasační stížnost důvodnou, proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[32] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti NSS rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, NSS náhradu nepřiznal, protože mu podle obsahu spisu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

[33] Krajským soudem byl stěžovatelce ustanoven zástupcem advokát Mgr. Petr Miketa. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s.ř.s.). NSS určil odměnu advokáta částkou ve výši 1 000 Kč za 1 úkon právní služby (podání kasační stížnosti) a dále částkou 300 Kč, která je paušální náhradou hotových výdajů v souladu s § 7, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 3 advokátního tarifu), celkem tedy 1 300 Kč. Tuto částku NSS zvýšil o 273 Kč připadající na daň z přidané hodnoty, kterou je advokát jako plátce povinen odvést. Částka v celkové výši 1 573 Kč bude vyplacena z účtu NSS ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

pokračování

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. září 2019

Mgr. Ondřej Mrákota
předseda senátu